

DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT

I følge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

21/1425-

17. mars 2021

Høringsbrev om forslag til ny forskrift til åndsverkloven

Kulturdepartementet sender med dette på høring et forslag til ny forskrift til lov 15. juni 2018 nr. 40 om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverkloven). Forskriften foreslås å skulle erstatte gjeldende forskrift til åndsverkloven 21. desember 2001 nr. 1563.

Revisjonen av forskriften skjer blant annet som en følge av at det i 2018 ble vedtatt ny åndsverklov. Utkastet til forskrift inneholder oppdateringer av en rekke henvisninger til bestemmelser i loven og andre tekniske endringer.

Videre inneholder utkastet forslag til bestemmelser som gjennomfører Marrakechtraktaten og Marrakechdirektivet i norsk rett, slik at det sikres bedre tilgang til åndsverk og annet materiale som er vernet av opphavsrett og nærstående rettigheter til fordel for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller på annen måte har en funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing.

Marrakechtraktaten og Marrakechdirektivet er vedlagt i uoffisielle norske oversettelser. Traktaten i engelsk språkversjon finnes [her](#) og direktivet i engelsk språkversjon [her](#).

Utkastet inneholder dessuten forslag til bestemmelser som gir godkjente enheter, som bibliotek og andre organisasjoner som produserer og tilgjengeliggjør eksemplar av åndsverk i tilgjengelige format, en eksplisitt hjemmel til å behandle særlige kategorier av personopplysninger. Bakgrunnen for forslaget er kravet til supplerende rettsgrunnlag for behandling av personopplysninger i personvernforordningen (GDPR).

Postadresse
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Kontoradresse
Grubbegata 1
www.kud.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 866

Avdeling
Medie- og
kunstavdelingen

Saksbehandler
Maria Jongers
22 24 78 87

Vi ber høringsinstansene vurdere om høringen bør forelegges eller videresendes til andre berørte organer, organisasjoner eller institusjoner mv., som ikke er oppført på høringslisten. Aktører som ikke har fått tilsendt høringsdokumentene direkte, står også fritt til å uttale seg om forslagene som legges fram.

For å avgi høringsuttalelse, gå til www.regjeringen.no/2838698. Benytt den digitale løsningen for å avgi høringsuttalelse ved å klikke på "Send inn høringsssvar". Høringsuttalelser er offentlige etter offentlighetsloven og vil bli publisert på våre nettsider.

Departementet ber om at eventuelle merknader til vedlagt forslag sendes departementet **innen 25. mai 2021**.

Med hilsen

Torbjørn Backer Hjorthaug (e.f.)
avdelingsdirektør

Maria Jongers
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Marrakechtraktaten om tilrettelegging av tilgang til utgitte verk for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing*

INNHold

Fortale

Artikkel 1: Forhold til andre konvensjoner og traktater

Artikkel 2: Definisjoner

Artikkel 3: Tilgodesette personer

Artikkel 4: Nasjonalrettslige avgrensninger og unntak for eksemplar i tilgjengelige format

Artikkel 5: Utveksling over landegrensene av eksemplar i tilgjengelig format

Artikkel 6: Import av eksemplar i tilgjengelig format

Artikkel 7: Forpliktelser angående teknologiske tiltak

Artikkel 8: Respekt for privatlivets fred

Artikkel 9: Samarbeid om å lette utveksling over landegrensene

Artikkel 10: Alminnelige prinsipper for gjennomføring

Artikkel 11: Alminnelige forpliktelser ved anvendelsen av avgrensninger og unntak

Artikkel 12: Andre avgrensninger og unntak

Artikkel 13: Forsamling

Artikkel 14: Internasjonalt byrå

Artikkel 15: Adgang til å bli part i traktaten

Artikkel 16: Rettigheter og forpliktelser etter traktaten

Artikkel 17: Undertegning av traktaten

Artikkel 18: Traktatens ikrafttredelse

Artikkel 19: Dato da partsstatus i traktaten får virkning

Artikkel 20: Oppsigelse av traktaten

Artikkel 21: Traktatspråk

Artikkel 22: Depositatar

---

¹⁾ Denne traktat ble vedtatt 27. juni 2013 av diplomatkonferansen for å inngå en traktat om tilrettelegging av tilgang til utgitte verk for personer som har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing.

Fortale

Traktatpartene,

som minner om prinsippene om ikke-diskriminering, like muligheter, tilgjengelighet og fullstendig og effektiv deltakelse og inkludering i samfunnet som er kunngjort i Verdenserklæringen om menneskerettighetene og FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne,

som er klar over at det finnes utfordringer som kan hindre personer som har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, i å utvikle seg fullt ut, og som begrenser deres yringsfrihet, herunder friheten til å søke, motta og dele informasjon og ideer av alle slag på like fot med andre, blant annet gjennom alle former for kommunikasjon etter eget valg, bruk av retten til utdanning og muligheten til å drive forskning,

som understreker at det som insitament og belønning for frembringelse av litterære og kunstneriske verk er viktig å beskytte opphavsretten og å gi alle, også personer som har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, økt mulighet til å delta i det kulturelle liv i nærmiljøet, å glede seg over kunsten og å få del i vitenskapelige framskritt og de goder det medfører,

som er kjent med de begrensede mulighetene personer som har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, har til å få tilgang til utgitte verk for å oppnå like muligheter i samfunnet, og behovet både for å øke antallet verk i tilgjengelig format og å forbedre distribusjonen av slike verk,

som tar hensyn til at de fleste personer som har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, lever i utviklingsland og minst utviklede land,

som erkjenner at et forbedret internasjonalt regelverk kan forsterke den gunstige virkningen ny informasjons- og kommunikasjonsteknologi kan ha på livene til personer som har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, til tross for forskjellene i nasjonale lovverk om opphavsrett,

som erkjenner at mange medlemsstater i sine nasjonale lovverk om opphavsrett har fastsatt avgrensninger og unntak for personer som har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, men at utvalget av verk i format som er tilgjengelig for slike personer, fortsatt er for lite, at betydelige ressurser må til for å gjøre verk tilgjengelig for disse personene, og at de manglende mulighetene for å utveksle eksemplarer i tilgjengelig format over landegrensene har gjort det nødvendig å styrke denne innsatsen,

som erkjenner at rettighetshaverne har en viktig rolle i arbeidet med å gjøre sine verk tilgjengelig for personer som har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, men også at egnede avgrensninger og unntak er viktig for å gjøre verk tilgjengelig for disse personene, særlig når markedet ikke er i stand til å sørge for slik tilgang,

som erkjenner at det er nødvendig å opprettholde balansen mellom et effektivt vern av opphavernes rettigheter og allmennhetens interesser, særlig utdanning, forskning og informasjonstilgang, og at denne balansen må ta høyde for effektiv og rettidig tilgang til verk til fordel for personer som har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing,

som bekrefter traktatpartenes forpliktelser etter gjeldende internasjonale traktater om vern av opphavsrett, samt viktigheten av og fleksibiliteten i tretrinnssteden for avgrensninger og unntak som er fastsatt i artikkel 9 nr. 2 i Bernkonvensjonen om vern av litterære og kunstneriske verk og i andre internasjonale dokumenter,

som minner om viktigheten av anbefalingene i utviklingsagendaen som hovedforsamlingen i Verdensorganisasjonen for immaterialrett (WIPO) vedtok i 2007, der siktemålet er å sørge for at utviklingshensyn inngår som en integrert del av organisasjonens arbeid,

som erkjenner betydningen av det internasjonale opphavsrettssystemet og ønsker å harmonisere avgrensninger og unntak som skal tilrettelegge tilgangen til og bruken av verk for personer som har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing,

har avtalt følgende:

Artikkel 1

Forhold til andre konvensjoner og traktater

Intet i denne traktat skal fritta traktatpartene for noen forpliktelser som de har overfor hverandre etter andre traktater, og den skal heller ikke være til skade for de rettigheter en traktatpart har etter andre traktater.

Artikkel 2

Definisjoner

I denne traktat gjelder at

- a) «verk» betyr litterære og kunstneriske verk i henhold til artikkel 2 nr. 1 i Bernkonvensjonen om vern av litterære og kunstneriske verk, i form av tekst, notasjon og/eller tilknyttede illustrasjoner, i ethvert medium, som er utgitt eller på annen måte gjort tilgjengelig for allmennheten;¹
- b) «eksemplar i tilgjengelig format» betyr et eksemplar av et verk i en alternativ variant eller form som gjør at en tilgodesett person får like enkel og uhindret tilgang til verket som en person uten nedsatt synsevne eller annen funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing. Eksemplaret i tilgjengelig format skal utelukkende benyttes av tilgodesette personer og må respektere originalverkets integritet idet det tas tilbørlig hensyn til endringene som er nødvendig for å gjøre verket tilgjengelig i det alternative formatet, og til tilgodesette personers tilgjengelighetsbehov;
- c) «godkjent enhet» betyr en enhet som er offentlig godkjent eller anerkjent av myndighetene til på ideell basis å tilby undervisning, instruktøropplæring, tilpasset lesing eller informasjonstilgang for tilgodesette personer. Det omfatter også statlige institusjoner eller ideelle organisasjoner som har som en av sine primære oppgaver eller institusjonelle forpliktelser å tilby de samme tjenestene til tilgodesette personer.²

En godkjent enhet skal etablere og følge sin egen praksis

- i) for å fastslå at de den betjener, er tilgodesette personer;

¹ Omforent erklæring angående artikkel 2 bokstav a): I denne traktat er det enighet om at denne definisjonen innbefatter slike verk i lydform, eksempelvis lydbøker.

² Omforent erklæring angående artikkel 2 bokstav c): I denne traktat er det enighet om at «enheter anerkjent av myndighetene» kan omfatte enheter som mottar økonomisk støtte fra myndighetene for å tilby undervisning, instruktøropplæring, tilpasset lesing eller informasjonstilgang for tilgodesette personer på ideelt grunnlag.

- ii) for bare å spre og tilgjengeliggjøre eksemplar i tilgjengelig format for tilgodesette personer og/eller godkjente enheter;
- iii) for å hindre eksemplarfremstilling, spredning og tilgjengeliggjøring av ulovlige eksemplar; og
- iv) for å opprettholde behørig aktsomhet i og dokumentasjon av sin håndtering av eksemplar av verk, samtidig som den respekterer personvernet til tilgodesette personer i samsvar med artikkel 8.

Artikkel 3

Tilgodesette personer

En tilgodesett person er en person som

- a) er blind,
- b) har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse knyttet til persepsjon og lesing som ikke kan avhjelpest tilstrekkelig til å gi en synsfunksjon som er tilnærmet lik den hos en person uten slik funksjonsnedsettelse, og som derfor ikke er i stand til å lese trykte verk i hovedsakelig samme utstrekning som en person uten samme funksjonsnedsettelse,³
- c) på grunn av en annen fysisk funksjonsnedsettelse ikke er i stand til å holde eller håndtere en bok eller fokusere eller flytte blikket i en utstrekning som normalt gir akseptabel lesefunksjon,

uten hensyn til eventuelle andre funksjonsnedsettelse.

Artikkel 4

Nasjonalrettslige avgrensninger og unntak for eksemplar i tilgjengelig format

1. a) Traktatpartene skal i sin nasjonale opphavsrettslovgivning gi adgang til å avgrense eller gjøre unntak fra eksemplarfremstillingsretten, spredningsretten og retten til å gjøre verk tilgjengelig for allmennheten som fastsatt i WIPOs opphavsrettstraktat (WCT), for å legge til rette for at tilgodesette personer kan få tilgang til verk via eksemplar i tilgjengelige format. Avgrensningen eller unntaket det gis bestemmelser om i nasjonal rett, bør tillate endringer som er nødvendig for å gjøre verket tilgjengelig i det alternative formatet.
  - b) Traktatpartene kan også fastsette avgrensninger i eller unntak fra retten til offentlig fremføring for å legge til rette for at tilgodesette personer får tilgang til verket.
2. En traktatpart kan oppfylle artikkel 4 nr. 1 for alle rettigheter som er nevnt der, ved å fastsette en avgrensning eller et unntak i sin nasjonale opphavsrettslovgivning som sørger for at
  - a) det er tillatt for godkjente enheter, uten samtykke fra innehaveren av opphavsrett, å lage et eksemplar i tilgjengelig format av et verk, å skaffe seg et eksemplar i tilgjengelig format fra en annen godkjent enhet, og å tilby disse eksemplarene til tilgodesette personer med hvilke som helst midler, blant annet gjennom ikke-erhvervsmessig utlån eller via overføring, i tråd eller trådløst, og omgående treffe tiltak for å nå disse målene når alle følgende vilkår er oppfylt:

³ Omforent erklæring angående artikkel 3 bokstav b): Intet på dette språket innebærer at «ikke kan avhjelpest tilstrekkelig» krever bruk av alle mulige medisinske diagnose- og behandlingsmetoder.

- i) den godkjente enheten som ønsker å utføre nevnte aktivitet, har lovlig tilgang til verket eller et eksemplar av verket;
- ii) verket blir konvertert til et eksemplar i tilgjengelig format, noe som kan omfatte ethvert middel som er nødvendig for å navigere i informasjonen i det tilgjengelige formatet, men ikke innebærer andre endringer enn dem som kreves for at verket skal bli tilgjengelig for tilgodesette personer;
- iii) slike eksemplarer i tilgjengelig format blir utelukkende tilbudt til bruk for tilgodesette personer; og
- iv) aktiviteten drives på ideell basis;

og

b) en tilgodesett person eller en som opptrer på vedkommendes vegne, herunder en primær omsorgsperson, kan lage et eksemplar i tilgjengelig format av et verk til personlig bruk for den tilgodesette personen eller på annet vis bistå den tilgodesette personen med å lage og bruke eksemplarer i tilgjengelig format dersom den tilgodesette personen har lovlig tilgang til verket eller et eksemplar av verket.

3. En traktatpart kan oppfylle artikkel 4 nr. 1 ved å fastsette andre avgrensninger eller unntak i sin nasjonale opphavsrettslovgivning i samsvar med artikkel 10 og 11.⁴

4. En traktatpart kan fastsette at avgrensninger eller unntak etter denne artikkel bare gjelder verk som i vedkommende tilgjengelige format ikke kan anskaffes kommersielt på rimelige vilkår for tilgodesette personer i det aktuelle markedet. Enhver traktatpart som benytter seg av denne muligheten, skal erklære dette i en underretning som den deponerer hos WIPOs generaldirektør idet den ratifiserer, godtar eller tiltrer denne traktat, eller når som helst senere.⁵

5. Det skal være opp til nasjonal lovgivning å fastslå om det skal ytes vederlag for avgrensninger eller unntak etter denne artikkel.

Artikkel 5

Utveksling over landegrensene av eksemplarer i tilgjengelig format

1. Traktatpartene skal bestemme at en godkjent enhet, dersom et eksemplar i tilgjengelig format blir laget i henhold til en avgrensning eller et unntak eller i kraft av loven, kan spre dette eksemplaret i tilgjengelig format til eller gjøre det tilgjengelig for en tilgodesett person eller en godkjent enhet i en annen traktatpart.⁶

2. En traktatpart kan oppfylle artikkel 5 nr. 1 ved å fastsette en avgrensning eller et unntak i sin nasjonale opphavsrettslovgivning som sørger for at

⁴ Omforent erklæring angående artikkel 4 nr. 3: Det er enighet om at dette nummer verken innsnevrer eller utvider virkeområdet for avgrensninger og unntak som tillates etter Bernkonvensjonen, når det gjelder retten til oversettelse, med hensyn til personer som har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing.

⁵ Omforent erklæring angående artikkel 4 nr. 4: Det er enighet om at et krav om kommersiell tilgjengelighet ikke på forhånd avgjør om en avgrensning eller et unntak etter denne artikkel er i samsvar med tretrinnsstesten eller ikke.

⁶ Omforent erklæring angående artikkel 5 nr. 1: Det er også enighet om at intet i denne traktat innsnevrer eller utvider virkeområdet for enerettigheter etter andre traktater.

- a) det er tillatt for godkjente enheter, uten samtykke fra rettighetshaveren, å spre eller tilgjengeliggjøre for en godkjent enhet i en annen traktatpart eksemplar i tilgjengelige format til eksklusiv bruk for tilgodesette personer; og
- b) det er tillatt for godkjente enheter, uten samtykke fra rettighetshaveren og i henhold til artikkel 2 bokstav c), å spre eller tilgjengeliggjøre for en tilgodesett person i en annen traktatpart eksemplar i tilgjengelige format;

forutsatt at den avgivende godkjente enhet forut for spredningen eller tilgjengeliggjøringen ikke visste eller hadde rimelig grunnlag for å vite at eksemplaret i tilgjengelig format ville bli brukt av andre enn tilgodesette personer.⁷

3. En traktatpart kan oppfylle artikkel 5 nr. 1 ved å fastsette andre avgrensninger eller unntak i sin nasjonale opphavsrettslovgivning i henhold til artikkel 5 nr. 4, artikkel 10 og artikkel 11.

4. a) Når en godkjent enhet i en traktatpart mottar eksemplar i tilgjengelige format i henhold til artikkel 5 nr. 1, og denne traktatparten ikke har forpliktelser etter artikkel 9 i Bernkonvensjonen, skal den, i samsvar med eget rettssystem og egen rettspraksis, sørge for at eksemplarene i tilgjengelige format bare blir fremstilt, spredt eller tilgjengeliggjort for tilgodesette personer i traktatpartens jurisdiksjon.

b) Når en godkjent enhet sprer og tilgjengeliggjør eksemplar i tilgjengelig format i henhold til artikkel 5 nr. 1, skal det bare skje innenfor denne jurisdiksjonen med mindre traktatparten er part i WIPOs opphavsrettstraktat eller på annen måte begrenser avgrensninger og unntak ved gjennomføringen av denne traktat til spredningsretten og retten til å tilgjengeliggjøre et verk for allmennheten, til visse spesielle tilfeller som ikke skader den normale utnyttelse av verket og ikke på en urimelig måte tilsidesetter rettighetshaverens legitime interesser.^{8,9}

c) Intet i denne artikkel påvirker avgjørelsen av hvilke handlinger som utgjør spredning eller tilgjengeliggjøring for allmennheten.

5. Intet i denne traktat skal brukes til å ta opp spørsmålet om konsumpsjon av rettigheter.

Artikkel 6

Import av eksemplar i tilgjengelig format

I den utstrekning en traktatparts nasjonale lovgivning tillater en tilgodesett person, en som opptrer på vedkommendes vegne, eller en godkjent enhet å lage et eksemplar i tilgjengelig format av et verk, skal traktatpartens lovgivning også tillate dem å importere et

⁷ Omforent erklæring angående artikkel 5 nr. 2: Det er enighet om at det kan være på tilbørlig for en godkjent enhet når den skal distribuere eksemplar i tilgjengelige format direkte til eller stille dem til direkte rådighet for en begunstiget person i en annen traktatpart, å treffe ytterligere tiltak for å bekrefte at personen den betjener, er en tilgodesett person, og å følge sin egen praksis som beskrevet i artikkel 2 bokstav c).

⁸ Omforent erklæring angående artikkel 5 nr. 4 bokstav b): Det er enighet om at intet i denne traktat krever eller innebærer at en traktatpart skal vedta eller anvende tretrinnsstegen utover sine forpliktelser etter dette dokument eller etter andre internasjonale traktater.

⁹ Omforent erklæring angående artikkel 5 nr. 4 bokstav b): Det er enighet om at intet i denne traktat skaper noen forpliktelser for en traktatpart til å ratifisere eller tiltre WCT eller å etterleve noen av dens bestemmelser, og intet i denne traktat er til skade for noen rettigheter, avgrensninger eller unntak som inngår i WCT.

eksemplar i tilgjengelig format til fordel for tilgodesette personer, uten samtykke fra rettighetshaveren.¹⁰

Artikkel 7

Forpliktelser angående teknologiske tiltak

Ved behov skal traktatpartene treffe passende tiltak for å sikre at adekvat rettsvern og virksomme rettsmidler mot omgåelse av effektive teknologiske tiltak som de tilbyr, ikke hindrer tilgodesette personer i å dra fordel av avgrensningene og unntakene som det er gitt bestemmelser om i denne traktat.¹¹

Artikkel 8

Respekt for personvern

Ved gjennomføringen av avgrensningene og unntakene som det er gitt bestemmelser om i denne traktat, skal traktatpartene bestrebe seg på å sikre personvernet til tilgodesette personer på lik linje med andre.

Artikkel 9

Samarbeid om å lette utveksling over landegrensene

1. Traktatpartene skal bestrebe seg på å fremme utveksling av eksemplar i tilgjengelige format over landegrensene ved å oppmuntre til frivillig informasjonsdeling for å hjelpe godkjente enheter å finne fram til hverandre. WIPOs internasjonale byrå skal etablere et informasjonstilgangspunkt til formålet.
2. Traktatpartene forplikter seg til å hjelpe egne godkjente enheter som driver virksomhet i henhold til artikkel 5, med å gi tilgang til informasjon om deres praksis i henhold til artikkel 2 bokstav c), både gjennom informasjonsdeling blant godkjente enheter og ved å gi adgang til informasjon om egen politikk og praksis, også knyttet til utveksling over landegrensene av eksemplar i tilgjengelige format, til aktuelle parter og til allmennheten slik forholdene tilsier.
3. WIPOs internasjonale byrå inviteres til å dele tilgjengelig informasjon om virkemåten til denne traktat.
4. Traktatpartene erkjenner viktigheten av internasjonalt samarbeid og betydningen av å fremme dette til støtte for nasjonal innsats for å realisere denne traktats formål og hensikt.¹²

---

¹⁰ Omforent erklæring angående artikkel 6: Det er enighet om at traktatpartene har same fleksibilitet som fastsatt i artikkel 4 når de gjennomfører sine forpliktelser etter artikkel 6.

¹¹ Omforent erklæring angående artikkel 7: Det er enighet om at godkjente enheter under forskjellige omstendigheter velger å anvende teknologiske tiltak for å lage, spre og tilgjengeliggjøre eksemplar i tilgjengelige format, og intet i denne traktat er til hinder for slik praksis når den er i samsvar med nasjonal lovgivning.

¹² Omforent erklæring angående artikkel 9: Det er enighet om at artikkel 9 ikke innebærer obligatorisk registrering for godkjente enheter og heller ikke innebærer et krav til godkjente enheter om å engasjere seg i aktiviteter som er anerkjent etter denne traktat; men den gir rom for å dele informasjon for å legge til rette for grensekryssende utveksling av eksemplar i tilgjengelige format.

Artikkel 10

Alminnelige prinsipper for gjennomføring

1. Traktatpartene forplikter seg til å vedta de tiltak som er nødvendig for å sikre anvendelsen av denne traktat.
2. Intet skal hindre traktatpartene i å bestemme en passende metode for å gjennomføre bestemmelsene i denne traktat i eget rettssystem og egen rettspraksis.¹³
3. Traktatpartene kan oppfylle sine rettigheter etter denne traktat gjennom avgrensninger eller unntak spesifikt til fordel for tilgodesette personer, andre avgrensninger eller unntak, eller en kombinasjon av disse, i eget rettssystem og egen rettspraksis. Disse kan innbefatte juridiske, administrative eller regulatoriske bestemmelser til fordel for den tilgodesette personen med hensyn til rettferdig praksis, opptreden eller bruk for å oppfylle deres behov i samsvar med traktatpartenes rettigheter og forpliktelser etter Bernkonvensjonen, andre internasjonale traktater og artikkel 11.

Artikkel 11

Alminnelige forpliktelser ved anvendelsen av avgrensninger og unntak

For å vedta tiltak som er nødvendig for å sikre anvendelsen av denne traktat, kan en traktatpart utøve de rettigheter og skal etterleve de forpliktelser den har etter Bernkonvensjonen, Avtale om handelsrelaterte sider ved immaterielle rettigheter og WIPOs opphavsrettstraktat, herunder deres fortolkningsavtaler, slik at:

- a) en traktatpart, i samsvar med artikkel 9 nr. 2 i Bernkonvensjonen, kan tillate reproduksjon av verk i visse spesielle tilfeller, under forutsetning av at slik reproduksjon ikke skader den normale utnyttelse av verket og ikke på urimelig måte tilsidesetter opphaverens legitime interesser;
- b) en traktatpart, i samsvar med artikkel 13 i Avtale om handelsrelaterte sider ved immaterielle rettigheter, skal begrense avgrensninger i eller unntak fra eksklusive rettigheter til bestemte særtilfeller som ikke er i strid med en normal utnyttelse av verket og som ikke på en urimelig måte skader rettighetshaverens legitime interesser;
- c) en traktatpart, i samsvar med artikkel 10 nr. 1 i WIPOs opphavsrettstraktat, kan fastsette avgrensninger i eller unntak fra rettighetene som er gitt opphavere etter WTC i visse særtilfeller som ikke er i konflikt med en normal utnyttelse av verket og ikke i urimelig grad skader opphaverens legitime interesser;
- d) en traktatpart, i samsvar med artikkel 10 nr. 2 i WIPOs opphavsrettstraktat, ved anvendelsen av Bernkonvensjonen skal begrense eventuelle avgrensninger i eller unntak fra rettigheter til visse særtilfeller som i ikke er i konflikt med en normal utnyttelse av verket og ikke i urimelig grad skader opphaverens legitime interesser.

¹³ Omforent erklæring angående artikkel 10 nr. 2: Det er enighet om at når et verk kvalifiserer som et verk etter artikkel 2 bokstav a), herunder slike verk i lydform, gjelder avgrensningene og unntakene som denne traktat gir bestemmelser om, tilsvarende for nærstående rettigheter i den grad det er nødvendig for å lage eksemplaret i tilgjengelig format, spre det og tilgjengeliggjøre det for begunstigede personer.

Artikkel 12

Andre avgrensninger og unntak

1. Traktatpartene erkjenner at en traktatpart i sin nasjonale lovgivning kan implementere andre opphavsrettslige avgrensninger og unntak til fordel for tilgodesette personer enn dem det er gitt bestemmelser om i denne traktat, av hensyn til vedkommende traktatparts økonomiske situasjon og dens sosiale og kulturelle behov, i samsvar med traktatpartens internasjonale rettigheter og forpliktelser, og for et minst utviklet lands vedkommende idet det tas hensyn til landets særskilte behov og dets særlige internasjonale rettigheter og forpliktelser og fleksibilitetene i disse.
2. Denne traktat er uten skade for andre avgrensninger og unntak for personer med funksjonsnedsettelse som det er gitt bestemmelser om i nasjonal lovgivning.

Artikkel 13

Forsamling

1.
  - a) Traktatpartene skal ha en forsamling.
  - b) I forsamlingen skal hver traktatpart være representert med én delegat, som kan bistås av stedfortredere, rådgivere og sakkyndige.
  - c) Hver delegasjons utgifter skal dekkes av traktatparten som har utpekt delegasjonen. Forsamlingen kan be WIPO om å yte finansiell støtte for at delegasjoner fra traktatparten som regnes som utviklingsland i samsvar med etablert praksis hos FNs generalforsamling, eller som er land i overgang til markedsøkonomi, lettere skal kunne delta.
2.
  - a) Forsamlingen skal drøfte saker som angår vedlikehold og utvikling av denne traktat og traktatens anvendelse og funksjon.
  - b) Forsamlingen skal utføre den funksjon den er tildelt etter artikkel 15 med hensyn til adgang for visse mellomstatlige organisasjoner til å bli part i denne traktat.
  - c) Forsamlingen skal beslutte å kalle sammen en eventuell diplomatkonferanse for å revidere denne traktat og gi de nødvendige instruksjoner til WIPOs generaldirektør om forberedelse av slik diplomatkonferanse.
3.
  - a) Hver traktatpart som er en stat, skal ha én stemme og skal bare stemme i eget navn.
  - b) Enhver traktatpart som er en mellomstatlig organisasjon, kan delta i avstemningen i stedet for sine medlemsstater, med et stemmetall likt antall medlemsstater som er part i denne traktat. Ingen slik mellomstatlig organisasjon skal delta i avstemningen dersom én av dens medlemsstater utøver sin stemmerett, og omvendt.
4. Forsamlingen skal møtes når generaldirektøren kaller den sammen, og, med mindre særskilte omstendigheter foreligger, i samme tidsrom og på samme sted som generalforsamlingen i WIPO.
5. Forsamlingen skal bestrebe seg på å ta sine avgjørelser ved enighet og skal etablere sin egen forretningsorden, blant annet for sammenkalling av ekstraordinære sesjoner, kravene til beslutningsdyktighet og, med forbehold om bestemmelsene i denne traktat, nødvendig flertall for forskjellige typer beslutninger.

Artikkel 14

Internasjonalt byrå

WIPOs internasjonale byrå skal utføre de administrative oppgavene i forbindelse med denne traktat.

Artikkel 15

Adgang til å bli part i traktaten

1. Enver medlemsstat i WIPO kan bli part i denne traktat.
2. Forsamlingen kan beslutte å oppta som medlem i denne traktat enhver mellomstatlig organisasjon som erklærer at den er kompetent med hensyn til, og har sin egen lovgivning som er bindende for alle dens medlemsstater i, saker som faller inn under denne traktat, og at den er behørig bemyndiget i samsvar med sine interne prosedyrer til å bli part i denne traktat.
3. Den europeiske union kan, etter å ha avgitt erklæring som nevnt i foregående avsnitt på diplomatkonferansen som har vedtatt denne traktat, bli part i denne traktat.

Artikkel 16

Rettigheter og forpliktelser etter traktaten

Med forbehold om særskilte bestemmelser om det motsatte i denne traktat skal hver traktatpart nyte godt av alle rettigheter og påta seg alle forpliktelser etter denne traktat.

Artikkel 17

Undertegning av traktaten

Denne traktat skal være åpen for undertegning på diplomatkonferansen i Marrakech, og deretter i WIPOs hovedkvarter for enhver aktuell part i ett år etter at den er vedtatt.

Artikkel 18

Traktatens ikrafttredelse

Denne traktat trer i kraft tre måneder etter at 20 aktuelle parter som nevnt i artikkel 15 har deponert sine ratifikasjons- eller tiltredelsesdokumenter.

Artikkel 19

Dato da partsstatus i traktaten får virkning

Denne traktat binder

- a) de 20 aktuelle partene som er nevnt i artikkel 18, fra datoen da denne traktat har trådt i kraft;
- b) hver annen aktuell part nevnt i artikkel 15 fra utløpet av tre måneder etter datoen da den har deponert sitt ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument hos WIPOs generaldirektør.

Artikkel 20
Oppsigelse av traktaten

Denne traktat kan sies opp av enhver traktatpart ved underretning stilet til WIPOs generaldirektør. Oppsigelse trer i kraft ett år etter datoen da WIPOs generaldirektør har mottatt underretningen.

Artikkel 21
Traktatspråk

1. Denne traktat er undertegnet i ett eksemplar på engelsk, arabisk, kinesisk, fransk, russisk og spansk, med samme gyldighet for alle språk.
2. En offisiell tekst på et annet språk enn dem som er nevnt i artikkel 21 nr. 1, skal etableres av WIPOs generaldirektør dersom en interessert part ber om det, etter konsultasjon med alle interesserte parter. For dette avsnittets formål betyr «interessert part» enhver medlemsstat i WIPO hvis offisielle språk, eller ett av dens offisielle språk, er involvert, samt Den europeiske union og enhver annen mellomstatlig organisasjon som kan bli part i denne traktat, dersom ett av dens offisielle språk er involvert.

Artikkel 22
Depositatar

WIPOs generaldirektør er depositatar for denne traktat.

Utferdiget i Marrakech 27. juni 2013.

[End of document]

Directive (EU) 2017/1564 of the European Parliament and of the Council of 13 september 2017 on certain permitted uses of certain works and other subject matter protected by copyright and related rights for the benefit of persons who are blind, visually impaired or otherwise print-disabled and amending Directive 2001/29/EC on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society

UOFFISIELL OVERSETTELSE

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSDIREKTIV (EU) 2017/1564

av 13. september 2017

om visse tillatte former for bruk av visse verk og andre arbeider som er vernet av opphavsrett og nærstående rettigheter, til fordel for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, og om endring av direktiv 2001/29/EF om harmonisering av visse sider ved opphavsrett og nærstående rettigheter i informasjonssamfunnet

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 114,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽¹⁾,etter den ordinære regelverksprosedyren⁽²⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Unionens rettsakter på området opphavsrett og nærstående rettigheter gir rettsikkerhet og et høyt vernenivå for rettighetshavere og utgjør en harmonisert rettslig ramme. Denne rammen bidrar til å opprettholde et velfungerende indre marked og fremmer nyskaping, kreativitet, investering og produksjon av nytt innhold, også i det digitale miljøet. Den har også som formål å fremme tilgang til kunnskap og kultur ved å verne verk og andre arbeider og ved å tillate unntak eller avgrensninger som er i allmennhetens interesse. En rimelig balanse mellom rettighetshavernes og brukernes rettigheter og interesser bør sikres.
- 2) Europaparlaments- og rådsdirektiv 96/9/EF⁽³⁾, 2001/29/EF⁽⁴⁾, 2006/115/EF⁽⁵⁾ og 2009/24/EF⁽⁶⁾ harmoniserer rettighetshavernes rettigheter på området opphavsrett og nærstående rettigheter. Disse direktivene inneholder sammen med europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/28/EU⁽⁷⁾ en uttømmende liste over unntak fra og avgrensninger av disse rettighetene som gjør det mulig å bruke innhold uten rettighetshavernes tillatelse på visse vilkår for å nå visse politiske mål.
- 3) Personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, møter fortsatt mange hindringer når de ønsker tilgang til bøker og annet trykt materiale som er vernet av opphavsrett og nærstående rettigheter. For å ta hensyn til rettighetene til personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, som er anerkjent i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter (heretter kalt «pakten») og De forente nasjoners konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (heretter kalt «UNCRPD»), bør det treffes tiltak for å øke tilgjengeligheten av bøker og annet trykt materiale i tilgjengelige formater, og å forbedre deres omsetning på det indre marked.

⁽¹⁾ EUT C 125 av 21.4.2017, s. 27.

⁽²⁾ Europaparlamentets holdning av 6. juli 2017 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 17. juli 2017.

⁽³⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 96/9/EF av 11. mars 1996 om rettslig vern av databaser (EFT L 77 av 27.3.1996, s. 20).

⁽⁴⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/29/EF av 22. mai 2001 om harmonisering av visse sider ved opphavsrett og nærstående rettigheter i informasjonssamfunnet (EFT L 167 av 22.6.2001, s. 10).

⁽⁵⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/115/EF av 12. desember 2006 om utleie- og utlånsrett og om visse opphavsrettsbeslektede rettigheter på området immaterialrett (EUT L 376 av 27.12.2006, s. 28).

⁽⁶⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/24/EF av 23. april 2009 om rettsleg vern av datamaskinprogram (EUT L 111 av 5.5.2009, s. 16).

⁽⁷⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/28/EU av 25. oktober 2012 om ein viss tillaten bruk av hitteverk (EUT L 299 av 27.10.2012, s. 5).

- 4) Marrakech-traktaten om tilgang til utgitte åndsverk for blinde og synshemmede (heretter kalt «Marrakech-traktaten») ble undertegnet på vegne av Unionen 30. april 2014⁽¹⁾. Målet med traktaten er å forbedre tilgjengeligheten og utvekslingen over landegrensene av visse verk og andre beskyttede arbeider i tilgjengelige formater for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing. I henhold til Marrakech-traktaten skal avtalepartene fastsette unntak fra eller avgrensninger av opphavsretten og nærstående rettigheter når det gjelder produksjon og distribusjon av eksemplarer i tilgjengelige formater av visse verk og andre beskyttede arbeider, og når det gjelder utveksling av disse eksemplarene over landegrensene. Unionens inngåelse av Marrakech-traktaten krever at unionsretten tilpasses gjennom innføring av et obligatorisk og harmonisert unntak for den bruken, de verkene og de tilgodesette personene som omfattes av traktaten.
- 5) I henhold til uttalelse 3/15 fra Den europeiske unions domstol⁽²⁾ må unntakene fra eller avgrensningene av opphavsretten og nærstående rettigheter når det gjelder produksjon og distribusjon av eksemplarer i tilgjengelige formater av visse verk og andre arbeider, som fastsatt i Marrakech-traktaten, gjennomføres innenfor det området som er harmonisert ved direktiv 2001/29/EF.
- 6) Dette direktivet gjennomfører på en harmonisert måte de forpliktelsene som Unionen må oppfylle i henhold til Marrakech-traktaten, for å sikre at de tilsvarende tiltakene anvendes på en ensartet måte i hele det indre marked. I dette direktivet bør det derfor fastsettes et obligatorisk unntak fra de rettighetene som er harmonisert gjennom unionsretten, og som er relevante for de bruksområdene og verkene som omfattes av Marrakech-traktaten. Disse rettighetene omfatter særlig retten til eksemplarfremstilling, overføring til allmennheten, tilgjengeliggjøring for allmennheten, spredning og utlån, som fastsatt i direktiv 2001/29/EF, 2006/115/EF og 2009/24/EF, og de tilsvarende rettighetene fastsatt i direktiv 96/9/EF. Ettersom de unntakene eller avgrensningene som kreves i henhold til Marrakech-traktaten, også omfatter verk i lydformat, f.eks. lydbøker, bør det obligatoriske unntaket fastsatt i dette direktivet også få anvendelse på nærstående rettigheter.
- 7) Dette direktivet gjelder personer som er blinde, personer som har nedsatt synsevne som ikke kan avhjelpes slik at de får en synsfunksjon tilnærmet lik den hos en person uten slik nedsatt synsevne, personer som har nedsatt persepsjonsevne eller lesevansker, herunder dysleksi eller andre lærevansker som hindrer dem i å lese trykte verk i tilnærmet samme grad som personer uten slik funksjonsnedsettelse, og personer som på grunn av en fysisk funksjonsnedsettelse ikke er i stand til å holde eller håndtere en bok eller til å fokusere blikket eller bevege øynene i den utstrekning som normalt er nødvendig for å lese, i den grad disse personene på grunn av slik funksjonsnedsettelse ikke er i stand til å lese trykte verk i tilnærmet samme grad som personer uten slik funksjonsnedsettelse. Dette direktivet har derfor som mål å bedre tilgangen til bøker, herunder e-bøker, tidsskrifter, aviser, magasiner og andre typer skriftlig materiale, notasjon, herunder noteskrift, og annet trykt materiale, herunder i lydformat, uansett om de er tilgjengelig digitalt eller analogt, online eller offline, i formater som gjør at verkene og arbeidene er tilnærmet like tilgjengelige for disse personene som for personer uten slik funksjonsnedsettelse. Tilgjengelige formater omfatter f.eks. punktskrift, stor skrift, tilpassede e-bøker, lydbøker og radiosendinger.
- 8) Det obligatoriske unntaket fastsatt i dette direktivet bør begrense retten til eksemplarfremstilling for å tillate enhver handling som er nødvendig for å endre, konvertere eller tilpasse et verk eller et annet arbeid på en slik måte at det kan framstilles et eksemplar i tilgjengelig format som gjør det mulig for tilgodesette personer å få tilgang til verket eller arbeidet. Dette omfatter å sørge for de nødvendige midlene til å navigere i informasjonen som finnes i et eksemplar i tilgjengelig format. Det omfatter også endringer som kan være nødvendige i tilfeller der et verk eller et annet arbeid allerede finnes i et format som er tilgjengelig for visse tilgodesette personer, men kanskje ikke for andre, på grunn av forskjellige funksjonsnedsettelse eller forskjellige grader av slike.
- 9) Den tillatte bruken fastsatt i dette direktivet bør omfatte framstilling av eksemplarer i tilgjengelig format som utføres enten av tilgodesette personer eller av godkjente enheter som ivaretar deres behov, uansett om de godkjente enhetene er offentlige eller private organisasjoner, særlig biblioteker, utdanningsinstitusjoner og andre ideelle organisasjoner, som ivaretar behovene til personer med funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing som en av sine primære oppgaver eller institusjonelle forpliktelser, eller som en del av sitt oppdrag i allmennhetens interesse. Bruken fastsatt i dette

(1) Rådsbeslutning 2014/221/EU av 14. april 2014 om undertegning på vegne av Den europeiske union av Marrakech-traktaten om tilgang til utgitte åndsverk for blinde og synshemmede (EUT L 115 av 17.4.2014, s. 1).

(2) Domstolens uttalelse av 14. februar 2017, 3/15, ECLI:EU:C:2017:114, nr. 112.

direktivet bør også omfatte framstilling av eksemplar i tilgjengelig format som utelukkende skal brukes av tilgodesette personer, når framstillingen utføres av en fysisk person som handler på vegne av en tilgodesett person eller hjelper denne med å framstille slike eksemplar. Det bør framstilles eksemplar i tilgjengelig format bare av verk eller andre arbeider som tilgodesette personer eller godkjente enheter har lovlig tilgang til. Medlemsstatene bør sikre at enhver kontraktsbestemmelse som tar sikte på å forhindre eller begrense anvendelsen av unntaket på noen måte, er uten rettsvirkning.

- 10) Unntaket fastsatt i dette direktivet bør gjøre det mulig for godkjente enheter å framstille eksemplar i tilgjengelig format av verk eller andre arbeider som omfattes av dette direktivet, og distribuere dem i Unionen via internett og på andre måter. Dette direktivet bør ikke pålegge godkjente enheter en forpliktelse til å framstille og distribuere slike eksemplar.
- 11) Eksemplar i tilgjengelig format som er framstilt i én medlemsstat, bør kunne stilles til rådighet i alle medlemsstater, for å sikre bedre tilgang til dem i hele det indre marked. Dette vil redusere dobbeltarbeid forbundet med å produsere eksemplar i tilgjengelig format av ett og samme verk eller arbeid flere steder i Unionen, noe som gir kostnadsbesparelser og effektivitetsgevinster. Dette direktivet bør derfor sikre at eksemplar i tilgjengelig format som er framstilt av godkjente enheter i en av medlemsstatene, kan spres til og gjøres tilgjengelige for tilgodesette personer og godkjente enheter i hele Unionen. For å fremme slik utveksling over landegrensene og legge til rette for gjensidig identifikasjon og samarbeid mellom godkjente enheter bør det oppmuntres til frivillig utveksling av navn på og kontaktopplysninger til godkjente enheter etablert i Unionen, herunder nettsteders dersom slike finnes. Medlemsstatene bør derfor framlegge opplysningene de mottar fra godkjente enheter, for Kommisjonen. Dette bør ikke innebære en forpliktelse for medlemsstatene til å kontrollere at opplysningene er fullstendige og korrekte, eller at de er i samsvar med deres nasjonale rett som innarbeider dette direktivet. Slike opplysninger bør gjøres tilgjengelige på internett av Kommisjonen, på et sentralt informasjonstilgangspunkt på unionsplan. Dette vil også hjelpe godkjente enheter så vel som tilgodesette personer og rettighetshavere å komme i kontakt med godkjente enheter for å få ytterligere opplysninger, i samsvar med bestemmelsene fastsatt i dette direktivet og i europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1563⁽¹⁾. Det nevnte sentrale informasjonstilgangspunktet bør være et tillegg til informasjonstilgangspunktet som skal opprettes av det internasjonale byrået til Verdensorganisasjonen for immaterialrett (WIPO), som fastsatt i Marrakech-traktaten, for å gjøre det lettere for godkjente enheter å identifisere hverandre og samarbeide på internasjonalt plan.
- 12) For å gi bedre tilgang til eksemplar i tilgjengelig format og hindre ulovlig distribusjon av verk eller andre arbeider bør visse forpliktelser pålegges godkjente enheter som driver med spredning, overføring til allmennheten eller tilgjengeliggjøring for allmennheten av eksemplar i tilgjengelig format.
- 13) Godkjenning- eller anerkjennelseskrav som medlemsstatene kan stille til godkjente enheter, f.eks. krav om å yte tjenester av allmenn art til tilgodesette personer, bør ikke ha til følge at enheter som omfattes av definisjonen av godkjent enhet i dette direktivet, hindres i å praktisere den bruken som tillates ved dette direktivet.
- 14) Med tanke på de særlige egenskapene ved unntaket fastsatt i dette direktivet, dets særlige omfang og behovet for rettsikkerhet for tilgodesette personer, bør medlemsstatene ikke tillates å fastsette andre krav som må oppfylles for å kunne anvende unntaket, f.eks. krav om å kontrollere på forhånd om det finnes verk i tilgjengelige formater på det kommersielle markedet, enn de kravene som er fastsatt i dette direktivet. Medlemsstatene bør bare tillates å fastsette kompensasjonsordninger for godkjente enheters tillatte bruk av verk eller andre arbeider. For å unngå byrder for tilgodesette personer, hindringer for distribusjon over landegrensene av eksemplar i tilgjengelig format og urimelige krav til godkjente enheter er det viktig å begrense medlemsstatenes mulighet til å fastsette slike kompensasjonsordninger. Følgelig bør kompensasjonsordningene ikke innebære krav om betaling fra tilgodesette personer. De bør gjelde bare for bruk som praktiseres av godkjente enheter etablert på territoriet til den medlemsstaten som fastsetter en slik ordning, og de bør ikke kreve betaling fra godkjente enheter etablert i andre medlemsstater eller tredjestater som er parter i Marrakech-traktaten. Medlemsstatene bør sikre at det ikke stilles mer belastende krav ved utveksling over landegrensene av eksemplar i tilgjengelig format under slike kompensasjonsordninger enn i situasjoner uten kryssing av landegrenser, herunder med hensyn til kompensasjonens form og mulige nivå. Ved fastsettelse av kompensasjonsnivået bør det tas behørig hensyn til at godkjente enheters virksomhet har ideelle formål, til at målene for dette direktivet er i allmennhetens interesse, til interessene til de personene som tilgodeses ved unntaket, til den mulige skaden som rettighetshaverne kan lide, og til behovet for å sikre distribusjon over landegrensene av eksemplar i tilgjengelig

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1563 av 13. september 2017 om grensekryssende utveksling mellom Unionen og tredjestater av eksemplar i tilgjengelig format av visse verk og andre arbeider som er vernet av opphavsrett og nærstående rettigheter, til fordel for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelser som vanskeliggjør lesing (EUT L 242 av 20.9.2017, s. 1).

format. Det bør også tas hensyn til de særlige omstendighetene i hvert enkelt tilfelle som oppstår ved framstilling av et bestemt eksemplar i tilgjengelig format. Dersom skaden for en rettighetshaver er minimal, bør det ikke oppstå noen plikt til å betale kompensasjon.

- 15) Det er svært viktig at enhver behandling av personopplysninger i henhold til dette direktivet er forenlig med grunnleggende rettigheter, herunder retten til respekt for privatliv og familieliv og retten til vern av personopplysninger i henhold til artikkel 7 og 8 i pakten, og det er avgjørende at enhver slik behandling også er i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF⁽¹⁾ og 2002/58/EF⁽²⁾, som regulerer behandling av personopplysninger som kan bli utført av godkjente enheter innenfor rammen av dette direktivet og under tilsyn av medlemsstatenes vedkommende myndigheter, særlig av de uavhengige offentlige myndighetene som er utpekt av medlemsstatene.
- 16) UNCRPD, som Unionen er part i, gir personer med funksjonsnedsettelse rett til informasjon og utdanning og rett til å delta i det kulturelle, økonomiske og sosiale liv på lik linje med andre. UNCRPD krever at partene i samsvar med folkeretten treffer alle nødvendige tiltak for å sikre at lovgivning om vern av immaterialrettigheter ikke utgjør en urimelig eller diskriminerende hindring for tilgangen til kulturelt materiale for personer med funksjonsnedsettelse.
- 17) I henhold til pakten er alle former for forskjellsbehandling forbudt, herunder forskjellsbehandling på grunnlag av funksjonsnedsettelse, og den retten personer med funksjonsnedsettelse har til å nyte godt av tiltak som skal sikre deres uavhengighet, sosiale og yrkesmessige integrasjon og deltakelse i samfunnslivet, anerkjennes og respekteres av Unionen.
- 18) Med vedtakelsen av dette direktivet har Unionen som mål å sikre at tilgodesette personer får tilgang til bøker og annet trykt materiale i tilgjengelige formater i hele det indre marked. Dette direktivet er derfor et vesentlig første skritt i retning av å bedre tilgangen til verk for personer med funksjonsnedsettelse.
- 19) Kommisjonen bør vurdere situasjonen med hensyn til tilgjengeligheten av eksemplarer i tilgjengelig format av andre verk og arbeider enn dem som omfattes av dette direktivet, samt tilgjengeligheten av verk og andre arbeider i tilgjengelig format for personer med andre funksjonsnedsettelse. Det er viktig at Kommisjonen nøye vurderer situasjonen i den forbindelse. Endringer av dette direktivets virkeområde kan vurderes ved behov, på grunnlag av en rapport fra Kommisjonen.
- 20) Medlemsstatene bør fortsatt kunne fastsette unntak eller avgrensninger til fordel for personer med en funksjonsnedsettelse i tilfeller som ikke omfattes av dette direktivet, særlig med hensyn til andre verk eller arbeider og andre funksjonsnedsettelse enn dem som omfattes av dette direktivet, i samsvar med artikkel 5 nr. 3 bokstav b) i direktiv 2001/29/EF. Dette direktivet hindrer ikke medlemsstatene i å fastsette unntak fra eller avgrensninger av rettigheter som ikke er harmonisert innenfor Unionens ramme for opphavsrett.
- 21) Dette direktivet er forenlig med de grunnleggende rettighetene og de prinsippene som er anerkjent særlig i pakten og UNCRPD. Dette direktivet bør tolkes og anvendes i samsvar med nevnte rettigheter og prinsipper.
- 22) Marrakech-traktaten pålegger visse forpliktelser med hensyn til utveksling av eksemplarer i tilgjengelig format mellom Unionen og tredjestater som er parter i traktaten. Forordning (EU) 2017/1563 inneholder de tiltakene Unionen har truffet for å oppfylle disse forpliktelsene, og den bør leses i sammenheng med dette direktivet.

⁽¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 281 av 23.11.1995, s. 31). Nevnte direktiv oppheves og erstattes med virkning fra 25. mai 2018 av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning) (EUT L 119 av 4.5.2016, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/58/EF av 12. juli 2002 om behandling av personopplysninger og personvern i sektoren for elektronisk kommunikasjon (direktivet om personvern og elektronisk kommunikasjon) (EFT L 201 av 31.7.2002, s. 37).

- 23) Ettersom målet for dette direktivet, som er å forbedre tilgangen i Unionen til verk og andre arbeider som er vernet av opphavsrett og nærstående rettigheter, for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre former for funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, ikke i tilstrekkelig grad kan nås av medlemsstatene og derfor på grunn av direktivets omfang og virkninger bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktivet ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette målet.
- 24) I samsvar med den felles politiske erklæringen fra medlemsstatene og Kommisjonen av 28. september 2011 om forklarende dokumenter⁽¹⁾ har medlemsstatene forpliktet seg til at underretningen om innarbeidingstiltakene i berettigede tilfeller skal følges av ett eller flere dokumenter som forklarer sammenhengen mellom et direktivs bestanddeler og de tilsvarende delene av de nasjonale innarbeidingsdokumentene. Med hensyn til dette direktivet anser regelgiveren at oversendingen av slike dokumenter er berettiget.

VEDTATT DETTE DIREKTIVET:

Artikkel 1

Formål og virkeområde

Formålet med dette direktivet er å ytterligere harmonisere unionsretten på området opphavsrett og nærstående rettigheter innenfor rammen av det indre marked ved å innføre regler for bruk av visse verk og andre arbeider uten tillatelse fra rettighetshaveren, til fordel for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing.

Artikkel 2

Definisjoner

I dette direktivet menes med

- 1) «verk eller annet arbeid» et verk i form av en bok, et tidsskrift, en avis, et magasin eller en annen form for skriftlig materiale, notasjon, herunder noteskrift, og tilhørende illustrasjoner, uansett medium, herunder i lydformat, f.eks. lydbøker, og i digitalt format, som er vernet av opphavsrett eller nærstående rettigheter, og som er utgitt eller på annen måte lovlig gjort tilgjengelig for allmennheten,
- 2) «tilgodesett person» en person som, uavhengig av eventuelle andre funksjonsnedsettelse,
  - a) er blind,
  - b) har nedsatt synsevne som ikke kan avhjelpest slik at vedkommende får en synsfunksjon tilnærmet lik den hos en person uten slik nedsatt synsevne, og som derfor ikke er i stand til å lese trykte verk i tilnærmet samme grad som en person uten slik funksjonsnedsettelse,
  - c) har nedsatt persepsjonsevne eller lesevansker og derfor ikke er i stand til å lese trykte verk i tilnærmet samme grad som en person uten slik funksjonsnedsettelse, eller
  - d) på annen måte, på grunn av en fysisk funksjonsnedsettelse, er ute av stand til å holde eller håndtere en bok eller til å fokusere blikket eller bevege øynene i den utstrekning som normalt er nødvendig for å lese,
- 3) «eksemplar i tilgjengelig format» et eksemplar av et verk eller et annet arbeid i en alternativ form eller et alternativt format som gir en tilgodesett person tilgang til verket eller arbeidet, og som gir den personen like enkel og uhindret tilgang som en person uten noen av funksjonsnedsettelsene nevnt i nr. 2,
- 4) «godkjent enhet» en enhet som er godkjent eller anerkjent av en medlemsstat til å tilby tilgodesette personer undervisning, instruktøropplæring, tilpasset lesing eller tilgang til informasjon, på ideelt grunnlag. Begrepet omfatter også en offentlig institusjon eller ideell organisasjon som leverer de samme tjenestene til tilgodesette personer, som en av sine primære oppgaver eller institusjonelle forpliktelser eller som en del av sitt oppdrag i allmennhetens interesse.

⁽¹⁾ EUT C 369 av 17.12.2011, s. 14.

Artikkel 3

Tillatt bruk

1. Medlemsstatene skal fastsette et unntak som innebærer at det ikke kreves tillatelse fra innehaveren av opphavsretten eller en nærstående rettighet til et verk eller et annet arbeid i henhold til artikkel 5 og 7 i direktiv 96/9/EF, artikkel 2, 3 og 4 i direktiv 2001/29/EF, artikkel 1 nr. 1, artikkel 8 nr. 2 og 3 og artikkel 9 i direktiv 2006/115/EF og artikkel 4 i direktiv 2009/24/EF, for noen handling som er nødvendig for at
  - a) en tilgodesett person eller en person som opptrer på dennes vegne, skal kunne framstille et eksemplar i tilgjengelig format av et verk eller et annet arbeid som den tilgodesette personen har lovlig tilgang til, og som utelukkende skal brukes av den tilgodesette personen, og
  - b) en godkjent enhet skal kunne framstille et eksemplar i tilgjengelig format av et verk eller et annet arbeid som enheten har lovlig tilgang til, eller på ideelt grunnlag kunne viderefremme, gjøre tilgjengelig, spre eller låne ut et eksemplar i tilgjengelig format til en tilgodesett person eller en annen godkjent enhet til bruk utelukkende av en tilgodesett person.
2. Medlemsstatene skal sikre at hvert eksemplar i tilgjengelig format ivaretar integriteten til verket eller arbeidet, med behørig hensyn til de endringene som er nødvendige for å gjøre verket eller arbeidet tilgjengelig i det alternative formatet.
3. Unntaket fastsatt i nr. 1 får anvendelse bare i visse spesielle tilfeller som ikke er i strid med en normal utnyttning av et verk eller annet arbeid, og som ikke i urimelig grad skader rettighetshaverens rettmessige interesser.
4. Artikkel 6 nr. 4 første, tredje og femte ledd i direktiv 2001/29/EF får anvendelse på unntaket fastsatt i nr. 1 i denne artikkel.
5. Medlemsstatene skal sikre at unntaket fastsatt i nr. 1 ikke kan tilsidesettes ved kontrakt.
6. Medlemsstatene kan fastsette at bruk som tillates i henhold til dette direktivet, dersom den praktiseres av godkjente enheter etablert på deres territorium, skal omfattes av kompensasjonsordninger innenfor grensene fastsatt i dette direktivet.

Artikkel 4

Eksemplar i tilgjengelig format på det indre marked

Medlemsstatene skal sikre at en godkjent enhet etablert på deres territorium kan utføre handlingene nevnt i artikkel 3 nr. 1 bokstav b) for en tilgodesett person eller for en annen godkjent enhet etablert i en hvilken som helst medlemsstat. Medlemsstatene skal også sikre at en tilgodesett person eller godkjent enhet etablert på deres territorium kan innhente eller få tilgang til et eksemplar i tilgjengelig format fra en godkjent enhet etablert i en hvilken som helst medlemsstat.

Artikkel 5

Godkjente enheters forpliktelser

1. Medlemsstatene skal sikre at en godkjent enhet etablert på deres territorium som utfører handlingene nevnt i artikkel 4, innfører og følger sine egne rutiner for å sikre at den
  - a) sprer, overfører og gjør tilgjengelig eksemplar i tilgjengelig format bare for tilgodesette personer eller for andre godkjente enheter,
  - b) treffer egnede tiltak for å motvirke ulovlig eksemplarframstilling, spredning, overføring til allmennheten eller tilgjengeliggjøring for allmennheten av eksemplar i tilgjengelig format,
  - c) viser behørig aktsomhet ved og fører registre over sin håndtering av verk eller andre arbeider og eksemplar i tilgjengelig format av disse, og
  - d) offentliggjør og ajourfører, på sitt nettsted dersom slikt finnes, eller gjennom andre kanaler online eller offline, opplysninger om hvordan den oppfyller forpliktelsene fastsatt i bokstav a)–c).

Medlemsstatene skal sikre at rutinene nevnt i første ledd innføres og følges i fullt samsvar med gjeldende regler for behandling av tilgodesette personers personopplysninger som nevnt i artikkel 7.

2. Medlemsstatene skal sikre at en godkjent enhet etablert på deres territorium som utfører handlingene nevnt i artikkel 4, på anmodning framlegger følgende opplysninger på en tilgjengelig måte for tilgodesette personer, andre godkjente enheter eller rettighetshavere:

- a) En liste over de verkene eller andre arbeider som den har eksemplar i tilgjengelig format av, og hvilke formater som er tilgjengelige.
- b) Navn på og kontaktopplysninger til de godkjente enhetene som den har utvekslet eksemplar i tilgjengelig format med i henhold til artikkel 4.

Artikkel 6

Åpenhet og utveksling av opplysninger

1. Medlemsstatene skal oppmuntre godkjente enheter etablert på deres territorium som utfører handlingene nevnt i artikkel 4 i dette direktivet og artikkel 3 og 4 i forordning (EU) nr. 2017/1563, til på frivillig grunnlag å meddele dem sine navn og kontaktopplysninger.

2. Medlemsstatene skal forelegge Kommisjonen opplysningene de har mottatt i henhold til nr. 1. Kommisjonen skal gjøre disse opplysningene offentlig tilgjengelige på internett gjennom et sentralt informasjonstilgangspunkt, og holde dem å jour.

Artikkel 7

Vern av personopplysninger

Behandling av personopplysninger innenfor rammen av dette direktivet skal utføres i samsvar med direktiv 95/46/EF og 2002/58/EF.

Artikkel 8

Endring av direktiv 2001/29/EF

Artikkel 5 nr. 3 bokstav b) i direktiv 2001/29/EF skal lyde:

- «b) når det dreier seg om bruk til fordel for personer med en funksjonsnedsettelse, og bruken er direkte forbundet med funksjonsnedsettelsen og av ikke-kommersiell art, i den utstrekning som denne funksjonsnedsettelsen krever, uten at det berører medlemsstatenes forpliktelser i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/1564(*),

---

(*) Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2017/1564 av 13. september 2017 om visse tillatte former for bruk av visse verk og andre arbeider som er vernet av opphavsrett og nærstående rettigheter, til fordel for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller har andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesing, og om endring av direktiv 2001/29/EF om harmonisering av visse sider ved opphavsrett og nærstående rettigheter i informasjonssamfunnet (EUT L 242 av 20.9.2017, s. 6).»

Artikkel 9

Rapport

Innen 11. oktober 2020 skal Kommisjonen legge fram en rapport for Europaparlamentet, Rådet og Den europeiske økonomiske og sosiale komité om tilgjengeligheten på det indre marked av eksemplar i tilgjengelig format av andre verk og arbeider enn dem som er definert i artikkel 2 nr. 1 for tilgodesette personer, og av verk og andre arbeider for personer med andre funksjonsnedsettelse enn dem som er nevnt i artikkel 2 nr. 2. Rapporten skal ta hensyn til utviklingen innenfor relevant teknologi og skal inneholde en vurdering av om det er hensiktsmessig å utvide virkeområdet for dette direktivet for å bedre tilgangen til verk og andre arbeider av andre typer og for personer med andre funksjonsnedsettelse enn dem som omfattes av dette direktivet.

Artikkel 10

Revisjon

1. Innen 11. oktober 2023 skal Kommisjonen foreta en evaluering av dette direktivet og framlegge de viktigste resultatene i en rapport til Europaparlamentet, Rådet og Den europeiske økonomiske og sosiale komité, eventuelt ledsaget av forslag til endring av dette direktivet. Evalueringen skal omfatte en vurdering av hvilken virkning kompensasjonsordninger fastsatt av medlemsstatene i henhold til artikkel 3 nr. 6 har på tilgodesette personers tilgang på eksemplar i tilgjengelig format og på utvekslingen av slike eksemplar over landegrensene. Kommisjonens rapport skal ta hensyn til synspunktene fra berørte aktører i sivilsamfunnet og fra ikke-statlige organisasjoner, herunder organisasjoner som representerer personer med funksjonsnedsettelse, og organisasjoner som representerer eldre.
2. Medlemsstatene skal gi Kommisjonen de opplysningene som er nødvendige for å utarbeide rapporten nevnt i nr. 1 i denne artikkel og rapporten nevnt i artikkel 9.
3. En medlemsstat som har gyldige grunner til å anse at gjennomføringen av dette direktivet har hatt en vesentlig negativ innvirkning på tilgjengeligheten på markedet av verk eller andre arbeider i tilgjengelig format for tilgodesette personer, kan gjøre Kommisjonen oppmerksom på dette og framlegge alle relevante opplysninger. Kommisjonen skal ta hensyn til disse opplysningene ved utarbeidingen av rapporten nevnt i nr. 1.

Artikkel 11

Innarbeiding i nasjonal rett

1. Medlemsstatene skal innen 11. oktober 2018 sette i kraft de lovene og forskriftene som er nødvendige for å etterkomme dette direktivet. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktivet, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelsene som de vedtar på det området dette direktivet omhandler.

Artikkel 12

Ikrafttredelse

Dette direktivet trer i kraft den 20. dagen etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 13

Adressater

Dette direktivet er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg 13. september 2017.

For Europaparlamentet

A. TAJANI

President

For Rådet

M. MAASIKAS

Formann